

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/717/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4613203132
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4613203132.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s. r. o., so sídlom Politických věžňů 1272/21, Praha-Nové Město, Česká republika, IČO: 26 429 705, zastúpený Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava proti odporcovi: V. N. nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom O. XXX, t. č. na neznámom mieste, zastúpený opatrovníčkou Hanou Bognárovou, pracovníčkou Okresného súdu Topoľčany, o zaplatenie zmenkovej sumy 358 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 22. apríla 2015 č. k. 6C/353/2013-111, takto

rozhodol:

Odvolací súd p r i p ú ť a späťvzatie návrhu v časti zaplatenia zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 358 eur od 26. 12. 2009 do zaplatenia, rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 22. apríla 2015 č. k. 6C/353/2013-111 v tejto časti z r u ť u j e a konanie z a s t a v u j e .

Vo zvyšnej zamietajúcej časti a vo výroku o trovách konania odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa p o t v r d z u j e .

Odporcovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh zamietol a odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil čl. I § 5 ods. 1, 2, 3 § 10, § 11 ods. 1, § 14 ods. 1, § 17, § 48 ods. 1 bod.2 § 75, § 77 ods. 1, 2 zákona č. 191/1950 Zb. zákona zmenkového a šekového v znení neskorších predpisov, čl. 2 písm. a/, čl. 3 ods. 1, 3, čl. 5, čl. 6 ods. 1 Smernice 93/13 EHS, § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 4 písm. k/, l/ Občianskeho zákonníka, § 2 písm. a/, b/, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1-4, § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 265 Obchodného zákonníka, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a uviedol, že dňa 19. 02. 2009 uzatvorila spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s. r. o. s odporcom na predtlačenom formulári zmluvu o úvere č. 4241953, podľa ktorej bol odporcovi poskytnutý úver vo výške 350 eur, ktorý sa odporca zaviazal zaplatiť zvýšený o príslušný poplatok vo výške 322 eur a celkom mal zaplatiť čiastku 672 eur, v 12-tich mesačných splátkach po 56 eur, počnúc dňom 21. 03. 2009. V zmluve o úvere nie sú uvedené úroky z úveru ani RPMN. Odporca podpisom v osobitnom rámečku formulára zmluvy o úvere potvrdil prevzatie peňažnej hotovosti uvedenej v zmluve o úvere v ten istý deň. V bode 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru je obsiahnutá dohoda o vyplnení zmenky, podľa ktorej na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil dlžník (vystaviteľ) zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa stane celý dlh splatný okamžite, zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky a dátum

začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa stal splatný celý dlh. Zo zmenky vystavenej v čase podpísania zmluvy o úvere odporcom dňa 19. 02. 2009 na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35807598 súd zistil, že do zmenky bola vpísaná suma 358 eur a zmenkový úrok 0,25% denne od 26. 12. 2009. Zmenka bola splatná pri predložení (vistazmenka) s dološkami "bez protestu" a "na platenie predložit' v lehote 4 rokov od vystavenia." V ľavom dolnom rohu zmenky sa v rámci nachádza číslo zmluvy 4241953. Zároveň súd zistil, že práva vyplývajúce z predmetnej zmenky boli spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s. r. o., prevedené rubopisom na navrhovateľa. V exekučnom konaní vedenom na súde pod sp. zn. 8Er/699/2011 bola k úverovej zmluve č. 4241953 predložená aj zmenka vystavená odporcom dňa 19. 02. 2009 na rad: POHOTOVOSTĚ s. r. o., ktorú navrhovateľ nadobudol rubopisom. V tomto konaní bola žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietnutá a exekúcia bola zastavená. V danej veci súd dospel k jednoznačnému záveru, že zmenka predložená navrhovateľom bola vystavená odporcom ako zabezpečovacia zmenka k zmluve o úvere, pričom bola vystavená v súlade s bodom 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako blankozmenka. Zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy bol do zmenky doplnený dodatočne, o čom svedčí aj iný spôsob vyplnenia týchto údajov (písané technickými prostriedkami) v porovnaní s údajmi o vystaviteľovi, mieste a dátume vystavenia zmenky (písané rukou). V danom prípade, keďže ide o spotrebiteľský úver, je však uhradzovacia funkcia zmenky vylúčená vzhľadom na výslovný zákaz splnenia dlhu zmenkou alebo šekom ustanovený v § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch, na rozdiel od zabezpečovacej funkcie zmenky, ktorá bola v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi zakázaná až s účinnosťou od 01. 01. 2011. Preto súd mohol v danom prípade považovať zmluvu predloženú navrhovateľom, ktorá bola nesporne vystavená v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru odporcovi, len za zabezpečovaciu zmluvu, nie za samostatnú a nezávislú zmluvu prijatú na uhradenie dlhu odporcu. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora (ESD) je súd v každom štádiu konania a v každom druhu konania povinný z úradnej povinnosti skúmať, či sa nejedná v danej veci o spotrebiteľský právny vzťah, a teda, či sa na konkrétny právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva za účelom zabezpečenia ochrany spotrebiteľa. Aj v tomto konaní bol súd povinný z úradnej moci skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah a to bez ohľadu na to, že sa v danom konaní uplatňuje právo zo zmenky. Z činnosti súdu je pritom známe, že pôvodný remitent - spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., v prospech ktorého odporca zmenku vystavil, a ktorý predmetnú zmenku od odporcu prijal, sa zaoberá aj poskytovaním spotrebiteľských úverov a tento je taktiež vedený v registri veriteľov a podregistri iných veriteľov, ktorý vedie Národná banka Slovenska ako iná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské/iné úvery. Preto si súd zabezpečil zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bola predmetná zmenka vystavená a vykonal dôkaz oboznámením tejto zmluvy. Uvedená zmluva o úvere je spotrebiteľskou zmluvou, keďže naplňa znaky spotrebiteľskej zmluvy uvedené v § 52 Občianskeho zákonníka. Ide o predtlačенú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah. Zmluvnými stranami sú POHOTOVOSTĚ, s.r.o. ako veriteľ (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a odporca ako fyzická osoba, ktorý pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, teda je spotrebiteľom. Podľa názoru súdu sa v danom prípade jedná o spotrebiteľský úver upravený Zákonom o spotrebiteľských úveroch, a to napriek tomu, že v zmluve o úvere je zaznačená kolónka účelu úveru "na výkon podnikania". Z úradnej činnosti sú súdu známe zmluvy uvedeného veriteľa (v počte niekoľkých desiatok) a takmer v každej takejto zmluve uzatváratej v danom období (2008-2010) je pri dlžníkovi, ktorý nie je podnikateľ, uvedený účel na výkon povolania alebo zamestnania. Pritom v iných konaniach (najmä v exekučnom konaní) boli mnohé tieto zmluvy už právoplatnými rozhodnutiami súdu označené za zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Preto mal súd dôvodné pochybnosti o skutočnom účele poskytnutia úveru. Keďže pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší, súd musel dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol v danom prípade poskytnutý na výkon povolania, zaťažuje toho, kto takúto skutočnosť tvrdí. Keďže účel vyznačený v zmluve ("na výkon podnikania") súdu preukázaný nebol, súd vychádzal z toho, že uvedený úver bol poskytnutý na súkromné účely (teda na iný účel ako na výkon povolania, zamestnania, podnikania). Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný bezpečne - spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť - resp. nie je len všeobecný údaj o uzatvorení zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzatvorení príslušnej zmluvy má. Po preskúmaní celej zmluvy o úvere vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi

právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä (ale nielen) v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (spísanie notárskej zápisnice prostredníctvom splnomocnenca, uzatvorenie záložnej zmluvy prostredníctvom splnomocnenca, niekoľkonásobné zmluvné pokuty, blankozmenka) a zároveň sú celá zmluva a všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa, obsahujú prakticky len povinnosti dlžníka a práva a výhody veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o., ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa bodu 14 všeobecných podmienok (správne malo byť bodu 17) poskytnutia úveru, z čoho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Pri konštatovaní nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky na základe neplatnosti zmluvy o úvere z vyššie uvedených dôvodov súd vychádzal aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 06.05.2008 sp. zn. 4 Obo 161/2007. Súd bol toho názoru, že aj keby nebola neplatná celá zmluva o úvere, právo na vyplnenie blankozmenky nemohlo vzniknúť aj z toho dôvodu, že dohoda o vyplnení zmenky ako súčasť všeobecných podmienok poskytnutia úveru, ktorých obsah a ani konkrétne znenie nebolo so spotrebiteľom individuálne dohodnuté, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a z toho dôvodu je neplatná. Hoci použitie zmenky ako uhradzovacieho ako aj zabezpečovacieho prostriedku v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi bolo zákonom zakázané až s účinnosťou od 01. 01. 2011, to neznamená, že v spotrebiteľských zmluvách uzavretých pred týmto dátumom nemožno zmluvné ustanovenia o použití zmenky vyhlásiť za neprijateľnú zmluvnú podmienku. V danom prípade považoval súd dojednanie dohody o vyplnení zmenky za neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože ide o podmienku, ktorá za nesplnenie záväzku pripúšťa možnosť veriteľa domáhať sa od spotrebiteľa zaplataenia neprimerane vysokej sumy (úrok 0,25 % denne) ako sankcie spojenej s nesplnením záväzku. Takisto sa jedná o neprijateľnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, nakoľko prijatím zmenky ako zabezpečovacieho prostriedku preniesol dodávateľ povinnosť niesť dôkazné bremeno na spotrebiteľa (napr. v súvislosti s čl. I § 10, § 17 zákona č. 191/1950 Zb.). Na rozdiel od situácie, ktorú predvída ustanovenie čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb. (vyplnenie zmenky v rozpore s tým, čo bolo dojednané) v danom prípade je celá dohoda o vyplňacom práve blankozmeniek neplatná, čo má taký istý právny dôsledok, ako keby nebolo dojednané vôbec nič. Za takýchto okolností vôbec nevzniklo pôvodnému remitentovi právo na vyplnenie blankozmenky, a teda blankozmenka sa vôbec nestala zmenkou a pôvodný remitent nemal práva a povinnosti zo zmenky, preto ich ani nemohol indosamentom previesť (čl. I § 14 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb.) na navrhovateľa. Ak by súd pripustil, že neexistencia dohody o vyplňacom práve blankozmenky nemá takéto právne dôsledky, ale naopak znamená právo majiteľa zmenky vyplniť blankozmenku ľubovoľne bez akýchkoľvek obmedzení, potom by súd musel konštatovať, že konanie veriteľa (ktorý je spoločnosťou zaoberajúcou sa poskytovaním úverov v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda spoločnosťou, ktorá by mala poznať právo v tejto oblasti a mala by tiež postupovať s náležitou starostlivosťou), keď od spotrebiteľa prijme zmenku s vedomím, že ju môže vyplniť bez akýchkoľvek obmedzení a bez ohľadu na skutočnú výšku dlhu spotrebiteľa, nie je možné nepovažovať za zlomyseľnosť alebo aspoň za hrubú nedbanlivosť (čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb.). Na základe uvedeného dospel súd k záveru, že pokiaľ sa predmetná zmenka týka právneho vzťahu medzi spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s. r. o. a odporcom na základe zmluvy o úvere, ktorá zmluva je zmluvou spotrebiteľskou, preto súd skúmal i tento vzťah, keď predloženie zmenky nemožno nadradiť nad spotrebiteľský vzťah, rešpektujúc ochranu práv spotrebiteľa. Zmluva o úvere neobsahuje údaje o RPMN, tiež neobsahuje ročnú úrokovú sadzbu a tiež priemernú hodnotu RPMN, čo boli v čase uzatvorenia tejto zmluvy povinné údaje vyžadované zákonom o spotrebiteľských úveroch. Ich neuviedenie má za následok, že od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Spoločnosť POHOTOVOSŤ, s. r. o. napriek tomu v exekučnom konaní si vymáhala a uplatnila sumu 358 eur s príslušenstvom, v ktorom konaní bola neúspešná z dôvodu zastavenia exekúcie. V danej veci si uplatňuje navrhovateľ ako indosatár zaplataenie zmenkovej sumy 358 eur so zmenkovým úrokom 0,25 % denne, t. j. 91,25 % ročne zo sumy 358 od 26. 12. 2009 do zaplataenia. Pokiaľ navrhovateľ v konaní tvrdí, že súd musí skúmať iba to, či zmenka obsahuje všetky náležitosti, ktoré sa musia pre jej platnosť zo zákona povinne do nej uviesť, nie však podmienky jej vystavenia a ani jej neprípustnosť. Takýmto postupom by došlo k zneužitiu zmenkového inštitútu v neprospech odporcu. Podľa súdu, vzhľadom na počet exekučných vecí spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o. na okresných súdoch a takmer rovnaký výsledok v týchto konaniach (zastavenie exekučného konania), vedome tak s navrhovateľom dochádza k indosácii zmenky, účelovo, aby bola znemožňovaná

obrana odporcu ako spotrebiteľa. Posudzujúc výšku zmenkového úroku 0,25 % denne, čo predstavuje 91,25 % ročne, uplatňujúc zo sumy 358 eur od 26. 12. 2009 do zaplattenia, súd považoval za rozpor s dobrými mravmi tak, ako to uvádza ustanovenie § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka, a tak dohodu o vyplnení zmenky obsiahnutú vo všeobecných obchodných podmienkach bolo potrebné posudzovať ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je od počiatku neplatná, a preto POHOTOVOSŤ, s.r.o. nebola oprávnená zmenku vyplniť. V konaní bolo preukázané, že zmenkový úrok je v rozpore s dobrými mravmi. Rovnako je potom v rozpore s dobrými mravmi účelový vo veľkom počte uskutočnený prevod zmeniek na navrhovateľa. Navrhovateľ tak nadobudol zmenky na rad od spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o., ktoré boli rovnako vopred formulárove pripravené a navrhovateľovi muselo byť pritom známe, že zmenky boli vystavené v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi. Navrhovateľ tak konal pri nadobúdaní zmenky vystavenej odporcom na rad dňa 19. 02. 2009 na škodu odporcu ako dlžníka zo zmluvy, keď mu muselo byť známe z konania a činnosti remitenta, že zmenka sa týka spotrebiteľského úveru. Vzhľadom k tomu, že pôvodnému remitentovi nevzniklo právo zmenku prijať, ani právo zmenku vyplniť, nevzniklo mu z takejto zmenky ani právo na žiadne plnenie. Preto ani navrhovateľ, ktorý nadobudol rubopisom zmenku, na ktorej vyplnenie právo nevzniklo, a ktorá ani nemohla byť vôbec od dlžníka prijatá, sa nemôže na základe takejto zmenky s úspechom domáhať jej vyplatenia. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že odporcovi, ktorý bol v konaní úspešný, náhradu trov konania nepriznal, pretože túto náhradu nežiadal a ani mu podstatné trovy v konaní nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, odôvodniac ho tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Prekvapivosť napadnutého rozhodnutia vyplýva zo skutočnosti, že odporca uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd uplatnený nárok zamietol, ale najmä vyplýva z rozporu napadnutého rozhodnutia s konštantnou judikatúrou NS SR. Súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Navrhovateľ však takéto dokazovanie nenavrhol. Podľa § 120 OSP dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednacou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Navrhovateľ predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Sb., dokázal svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme obsahu zmenky zo strany odporcu neboli námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci preto súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. V danom konaní súd svoj postup vôbec nezdôvodnil. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Odporca mohol v zmysle čl. 5 ods. 3 a ods. 6 nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu odporcu a bez legitímneho podnetu na ťarchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporcu ako spotrebiteľa. Odporca sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľávala, uplatnenú pohľadávku nerozporoval, svojím konaním ju prakticky uznal. Súd iniciatívne rozširoval okruh dotazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Súd nevykonal žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky, teda neobjektívne podporil odporcu v tomto konaní. Takéto správanie súdu je neprijateľné a predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces. Súd navyše pri vydávaní rozhodnutia vychádzal z podľa neho nesporných skutočností. Za nesporné považoval to, že odporca so spoločnosťou Pohotovosť, s. r. o. uzatvorili zmluvu o úvere, ďalej, že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania, je zabezpečovacou zmenkou a že odporca uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Odporca, ani navrhovateľ sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadřili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Ak súd svoje rozhodnutie založil na týchto nesporných skutočnostiach, toto rozhodnutie je postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť. Prvostupňový súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov práva Európskej únie. Navrhovateľ je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek

spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zák. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Súd vec posudzoval, akoby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. Odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporca, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo 3/2008 zo dňa 22. októbra 2008. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci - súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 OSP, súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, súd prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa nariadenia vykonané bez návrhu. Súd vyhodnotil zmenku ako vadnú zmenku, t.j. neplatný právny úkon. Uvedený záver súdu však vychádzal len z kauzálnych námietok, ktoré však nikto v konaní nevzniesol, ani nikto z účastníkov nepreukazoval. Kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné. Zmluvný vzťah medzi odporcom a remitentom je po indosovaní irelevantný. Navyše, navrhovateľovi nie je známy obsah údajného zmluvného záväzku. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22. 08. 2002 sp. zn. 25Cdo 1839/2000. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku, nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa Zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, a teda ide o platnú zmenku. Uplatnený nárok navrhovateľa je tak v celom rozsahu dôvodný. Napadnuté rozhodnutie súdu je prekvapivé, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Navrhovateľ uviedol, že samotný Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase vyplnenia. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Zákonodarca pripúšťa, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie v čase vystavenia, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Z uvedeného preto vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťa používanie blankozmieniek. Záverom poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm/10/2013 zo dňa 21. 11. 2013, uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4CoZm/3/2014 zo dňa 13. 06. 2014 a uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15CoZm/138/2014 zo dňa 03. 02. 2015. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa zmenil tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a vzhľadom k čiastočnému späťvzatiu návrhu navrhovateľom a súhlasu odporcu s čiastočným späťvzatím návrhu pripustil späťvzatie návrhu v časti zaplataenia zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 358 eur od 26. 12. 2009 do zaplataenia, rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti zrušil a konanie zastavil a vo zvyšnej časti dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, preto rozhodnutie súdu prvého stupňa vo zvyšnej napadnutej časti podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal od odporcu zaplataenia zmenkovej sumy 358 eur so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 358 eur od 26. 12. 2009 do zaplataenia, zaplataenia 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy 358 eur od 11. 03. 2010 do zaplataenia, zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 1,19 eura a náhrady trov konania.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh navrhovateľa zamietol. Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie. V priebehu odvolacieho konania zobral navrhovateľ návrh čiastočne späť, a to v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne z časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne, čím si navrhovateľ uplatňuje zmenkový úrok už len vo výške 0,06% denne. Na výzvu odvolacieho súdu opatrovníčka odporcu uviedla, že s čiastočným späťvzatím návrhu navrhovateľom v tejto časti súhlasí.

Podľa § 208 OSP ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Pretože navrhovateľ po rozhodnutí súdu prvého stupňa do času, kým rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť, písomným podaním zo dňa 21. 12. 2015 (č. I. 150 spisu) vzal svoj návrh v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne späť a žiadal zastaviť konanie a odporca (prostredníctvom ustanovenej opatrovníčky) so späťvzatím návrhu v zmysle ustanovenia § 208 OSP súhlasil, odvolací súd dospel k záveru, že sú splnené všetky podmienky stanovené v § 208 OSP. Pre uvedené dôvody odvolací súd pripustil späťvzatie návrhu v časti zaplatenia zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 358 eura od 26. 12. 2009 do zaplatenia, rozsudok súdu prvého stupňa zo dňa 22. apríla 2015 č. k. 6C/353/2013-111 v tejto časti zrušil a konanie zastavil.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 212 ods. 1 OSP odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré účastník môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu a z dôvodov uvedených navrhovateľom v odvolaní dospel k záveru, že súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil, pričom odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s uplatneným nárokom navrhovateľa, vrátane tých ktoré navrhovateľ uvádzal v odvolaní. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo zvyšnej zamietajúcej časti, ako i vo výroku o trovách konania podľa § 2X9 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil, a keďže s odôvodnením napadnutého rozhodnutia sa stotožňuje, na tieto dôvody podľa § 219 ods. 2 OSP odkazuje. Na potvrdenie správnosti záverov súdu prvého stupňa a k námietkam uvedeným v odvolaní navrhovateľa odvolací súd uvádza, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je dostatočne odôvodnené a preskúmateľné, keď v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa súd prvého stupňa právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, preto námietka navrhovateľa ohľadne nedostatočného odôvodnenia je nedôvodná.

Navrhovateľ sa v odvolaní zameral predovšetkým na zdôraznenie platnosti príslušnej zmenky a jeho námietky boli prejavom snahy o nepripustenie akéhokoľvek súdneho prieskumu okolností vzniku zmenky a vykonania dokazovania v tomto smere. Odvolací súd sa s argumentáciou navrhovateľa, spochybňujúcou postup súdu pri vykonávaní dôkazov, nestotožnil. Predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na navrhovateľa sídliaceho v Českej republike, ktorý si svoje právo vyplývajúce zo zmenky uplatňuje pred súdom Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007. Článok 4 nariadenia upravuje zjednodušený a v zásade písomný spôsob vedenia konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu s cieľom zjednodušenia prístupu k spravodlivosti. Odvolací súd však dospel k záveru, že cieľom nariadenia nie je obmedziť súdy pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Znenie článku 4 nariadenia nemožno preto vykladať tak, že by na základe neho nemal súd k dispozícii iné dôkazné prostriedky než príslušné tlačivá a nemal by ani možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi. Z čl. 8 a 9 tohto nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonávať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Zjednodušená forma konania podľa nariadenia je preto plne zlučiteľná s judikatúrou Súdného dvora, ktorá prikazuje sudcom ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi, ak nie je ustanovené inak, procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva z čl. 19 nariadenia. Občiansky súdny poriadok dôkaznú povinnosť upravuje v ustanovení § 120, ktoré umožňuje súdu výnimočne vykonať aj iné než účastníkmi navrhnuté dôkazy, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V danom prípade predložená zmenka má svoj základ v dohode o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutej vo všeobecných úverových podmienkach právneho predchodcu navrhovateľa spojených so spotrebiteľskou úverovou zmluvou. S ohľadom na výnimočnosť spotrebiteľského vzťahu

a potreby súdnej ochrany spotrebiteľa súd prvého stupňa správne skúmal charakter tohto vzťahu. Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru v čase uzatvorenia zmluvy o úvere bola obsiahnutá v Zákone o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere v danej veci bol preukázaný bez akýchkoľvek pochybností. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv v praxi je poväčšine to, že sú väčšinou pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právnym predchodcom navrhovateľa túto charakteristiku spĺňa, pričom súčasťou zmluvy o úvere boli všeobecné úverové podmienky, ktoré odporca nemohol ovplyvniť, lebo boli vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Dodávateľ mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu konania nebolo preukázané, že úver bol poskytnutý odporcovi za účelom výkonu povolania. V prípade pochybnosti účelu poskytnutia spotrebiteľského úveru, a teda dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy má dodávateľ, resp. jeho právny nástupca. Bezpečným preukázaním nemôže byť len všeobecný údaj o poskytnutí úveru na výkon povolania, zamestnania, resp. podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis má výkon povolania, zamestnania, resp. podnikateľská činnosť s uzatvorením konkrétnej zmluvy a či dlžník pri uzatváraní zmluvy skutočne konal v rámci uvedenej činnosti. Dôkaznú povinnosť si navrhovateľ v danej veci nesplnil, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom rovnaký vplyv, ako keby v zmluve účel jej uzatvorenia uvedený nebol. Odvolací súd sa nestotožnil ani s názorom navrhovateľa, podľa ktorého bolo potrebné pri rozhodovaní o uplatnenom nároku vychádzať výlučne z predloženej zmenky, predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22. 12. 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru síce používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje, ale podľa čl. 10 tejto smernice jednoznačne členské štáty môžu povoliť používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa. Pojem vhodnej ochrany spotrebiteľa pritom treba vykladať so zreteľom na čl. 14 smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Hlavným rizikovým prvkom potom v danej veci je z pohľadu ochrany spotrebiteľa abstraktný charakter zmenky, ktorý inak nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní práva zo zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Rešpektovanie výlučne abstraktného charakteru zmenky je, vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora EÚ, neprijateľné. Súdny dvor EÚ už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS musí byť poskytnutá spotrebiteľovi, čo potvrdzuje aj čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak by pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemal možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, išlo by o podstatné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je nemožné alebo minimálne neprímerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, ak by v konaní o vymáhaní pohľadávky nebolo možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Napriek abstraktnému charakteru zmenky už ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere bolo v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca navrhovateľa zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku, napriek výslovnému zákazu, prijal a následne ju previedol na navrhovateľa. Zmenka bola teda vystavená v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom a aj v rozpore s právom Európskej únie. Vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera, bolo zhoršené postavenie odporcu. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná. Na takomto závere nič nemení ani skutočnosť, že vnútroštátna právna úprava platná do 31. 12. 2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, pretože

keďže zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňuje odporcu ako zmenkového dlžníka, a keďže podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31. 12. 2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch, je nepoužiteľná. Z uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že z takejto zmenky nemohol vzniknúť platný zmenkový záväzok, preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zvyšnej zamietajúcej časti, ako i vo výroku o trovách konania podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

Záverom odvolací súd dodáva, že vzhľadom na odlišnú rozhodovaciu činnosť v týchto veciach súdov v rámci Slovenskej republiky, Najvyšší súd SR dňa 20. októbra 2015 na spoločnom zasadnutí občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal stanovisko, z ktorého vyplýva záver, že ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane odporkyne, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje. Odvolací súd pri preskúvaní napadnutého rozsudku zohľadnil aj záver spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zaoberajúceho sa posúdením otázok súvisiacich s prejednávanou vecou.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP a v odvolacom konaní úspešnému odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože v odvolacom konaní mu žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.